

Riikl. Akad. Teatri "Estonia"

KUNSTINÕUKOGU KOOSOLEK

neljapäeval, 12. veebruaril, 1959. a.

Koosolekust võtsid osa: sm. sm. Lauter, Hammer, Raudsepp, Mägi, Renter, Järvi, S. Ots, Lund, Kalmet, Nigula, Künnapuu, Plees, G. Ots, Päril.

Päevakorras: R. Heubergeri opereti "Operiball" lavastuse arutus.

Koosolekut juhatas sm. Hammer.

Koosolek algas kell 15.30.

Sm. H a m m e r - seekord arutame uut lavastust pärast 1. peaproovi, et anda lavastajale rohkem võimalusi paranduste tegemiseks.

Sm. L a u t e r - nüüd, kus teater ise otsustab lavastuse küpsuse üle, peaks see toimuma võimalikult varem, et alustada plaanikohaselt eelmüüki. Mis puutub etendusse, siis idee andmise laad mulle meeldib. Lavastaja ja kunstnik on leiutanud palju huvitavat ja vaimukat. Praegu paistab aga alles lavastaja intensioon enam mõistusega tajutavana kui nauditava. Kui näitlejad saavad lahti forsiist ja oskavad anda aega, kus vaja, peaks täkil publiku juures menu olema. Paudused on kõrvaldatavad ja esmaspäeval võib etendus toimuda. Naiste-poolne teksti sisu andmise osa peaaegu puudub, meeste jutust saab palju paremini aru, eriti Otsast ja Karaskist. Naised aga kruvivad kõneldes häälid kõrgeks ja ei räägi normaalselt. Praegu ei ole ka etenduses rütmi vaheid, kõik läheb tagaajamise tempos. Näitlejad ei taha peatuda üllatuste ja sündmuste puhul. Ma ei räägi selle juures Georg Otsast, kuigi ka tema võiks veelgi rohkem välja mängida üllatusi. Üldiselt aga ei elata sündmusi operetlikult üle ja elamuste rütm langeb ära. Kui teksti sealjuures ka ei kuule ja jälgida ei saa, kannatab kunst selle all. Võimalused on kõigeiks heaks olemas, kuid praegu pole see veel

saavutatud. Võiks ehk katsetada homsel proovil teatavas mõttes markeerida ja see viib ehk lähemale kuju õigele käsitamisele. Võibolla leiavad näitlejad endid paremini ja kuulevad üksteist paremini. C.Ots võiks ehk oma välises olekus olla veel veidi provintslikum. Kas naiste ükšikute iseloomude vahet ei saaks veelgi rõhutada? Urb mängis väga hästi margitit "Tuledes kodusadamas" ja see on jäänud meelde ning madaldab Hortense'i kuju. Praegu ta ei ole nii palju vaimselt üle teistest naistest nagu ta peaks olema. Lopa peaks ka olema lihtsam ja provintslikum. Põhiliselt tundub kõigis eeldusi heaks osade täitmiseks. Karask ei ole sel määral pealinna lövi, nagu ta olema peaks. Ka orkestris tahaks kuulda rohkem "värvi vahet", forte ja piano eraldamist, kerget šampanjahahtu, mida see tükk vajab. Kri-rahva tulek I vaatuses oli veidi saamatu. Kirjapaberiks peab olema hea kartoon, ümbrikuks samuti. Iga laval olev ese peab au andma ja korralik olema. Prantsuskeele häälendamised vajavad ülelihvimist. II vaatuses on kvartett saamatu. III vaatuses algus on väga hea ja väärib juba üksi tänu. Prakisabade tõstmine ja viskamine on midagi, mida ei tehta. Pärn ja Eesmaa rabelevad liialt lavalt lahkudes III vaatuses. Finaali misantsoon ei kõlba sellisel kujul, mehed varjevad naised ära. Hortense'i väljatoomisel III vaatuses tekkis langus, seda ei tohi olla. Meringu viimased laused peavad jääma kõlame, sest nendes on tõi idee.

Sm. L u n d - nägin tükki esmakordselt ja see jättis väga hea mulje. Lavastajal ja kunstnikul on häid, leidlikke mõtteid. Ühinen sm. Lauteriga, mis puutub puudustesse. Kostüümid on ehk liiga lühikesed ja teevad naised tõmbiks. Puuduste kõrvaldades ja tempode reguleerides võiks minu arvates esmaspäeval

esietendus toimuda. Orkester on tublit tööd teinud, kuid mõnes kohas katab lauljaid.

Sm. J ä r v i - II vaatuse langeb nagu ära ja välist sära on vähem kui I vaatuse ettevalmistus töötab. Lava on nagu lage ja ooperiball toimuks nagu mujal.

Sm. N i g u l a - täna oli lavatagune muusika puudulik ja see mõjus ka kaasa.

Sm. L a u t e r - ehk saab valgustusega lisada midagi juurde?

Sm. P ä r i - II vaatuses on muusikas rohkem liikumist kui laval. Puhastada tuleb Hanson'i ja Leetmaa valssi. II vaatuse finaali ei ole õnnestunud, kogu teises vaatuses tundub langust. Midagi peaks lisama kas või süžeeeliste tantsude näol.

Sm. L a u t e r - II vaatuse balli tantsud kaovad nagu ribade taha ära ja balli voogamist või hõõgumist on vähe. See külg on otseselt kui kramplik ja ametlik, ta peaks olema lainelisem. Pärna mazurka pole ei üks ega teine, ta pole karikeeritud ega ka realistlik.

Sm. S. O t s - Pärn peab mazurkat alustama bravuuriga ja siis vaibuma. Finaali tuleb teha ümber, selle tantsud pole õnnestunud. Roosad doominod teevad naised heinakuhjadeks. Tantsijate kostüümid ei kõlba ka. Alguses on ribasid liiga palju.

Sm. R a u d s e p p - räägime sageli probleemidest, mis tänagi on päevakorras - diktsioon, orkestri katmise küsimus ja etenduse rütmi küsimus. Meil on I peaproov alati "piinade aeg" ja tänane proov oli suhteliselt lootustandev. Meie orkestri ja lava tasakaal on vale, eriti operettides, kus on vähem tugevad vokaalsed võimed. Meie näitlejate diktsioon on halb ja see teeb asja veelgi pahemaks. Ühe lavastusega me parandust tuua ei saa, kuid edaspidi peab seda alati silmas pidama.

Sm.H a m m e r - tuleval suvel on plaanis saalis mitmesugused töid läbi viia, mis peaksid akustikat parandama.

Sm.M ä g i - esimene peaproov toob näitlejale nii palju uut, et ta nagu satub endast välja.

Sm.K a l m e t - minu praktikas me sellist proovi nagu tänane kunstinõukogule ei näita. Näitleja peab kodunema dekoratsiooni, kostüümidega, grimmiga jne. Kunstinõukogule peab näitama tükki küpsomas vormis. Teiseks oli raske ülesanne tuua nii lähikese ajaga välja kaks koosseisu. Teksti andmine on asi, mida ei saa ühe lavastusega parandada. See peal olema pidevalt päevakorras, siin peab antama regulaarselt tunde. Oluline on ka loogiline rõhk tekstis ja siin jääb veel nõnda soovida. Sm.Lauteri märkustega olen nõus. Ma ei ole lootust kaotanud, et me eelseisva paari proovi jooksul suudame veel palju parandada. II vaatuse kohta on ettepanek taustal anda veel rohkem ballieleevust ja liikumist. Frantsuskeele hääldamisega on raskusi ja nendest lõpulikult ei saa üle.

Sm.H a m m e r - orkestratsioon on hõre ja seda enam peab orkestris kõik klappima, muidu ei jää hea mulje.

Sm.L a u t e r - võib-olla ei ole orkestri katmine nii tugev kui dirigent ei juhata nii jõuliselt ja järsult?

Sm.M ä g i - kunstinõukogule võib näidata esimest peaproovi, kui eelproove on olnud rohkem, mitte aga nii nagu täna, kus kõik oli alles selgumisel ja kujunemisel. Rütmi vaheldumine tuleb edaspidi. II vaatus pole I ja III vääriline, see on õigus. II vaatus peab minema otsekui vihjena I ja III vaatuse vahel. Siin me peame midagi ette võtma, et seda parandada.

Kunstiõukogu leiab, et eelseisvate proovidega võib saavutada etenduse küpsust ja esietendus võib toimuda 16.veeb-ruaril, 1959.a.

Koosolek lõppes kell 17.45.

Protokollija:

J. Uibopuu

(J. Uibopuu)